

Това са вашите данни — поемете контрола

**РЪКОВОДСТВО ЗА
ГРАЖДАНИТЕ ОТНОСНО
ЗАЩИТАТА НА ДАННИТЕ В ЕС**

ЗАЩИТА НА ДАННИТЕ ВИ В РАМКИТЕ НА ЕС

Независимо дали става въпрос за онлайн банкиране, пазаруване, социални медии или електронни данъчни декларации, ние споделяме все повече лични данни.

Общият регламент на ЕС относно защитата на данните (GDPR) ви помага да поемете контрола върху тези данни посредством **няколко основни права**, които ви осигуряват по-големи правомощия за защита.

📌 КАКВО ОЗНАЧАВА „ЛИЧНИ ДАННИ“?

Всяка информация, свързана с вас, като идентифицирано или идентифицируемо живо физическо лице, попада в обхвата на GDPR. Това включва например вашето име, домашен адрес, номер на лична карта, адрес на интернет протокол (IP) или информация за здравословното ви състояние.

Някои чувствителни данни, като например данните за здравословното ви състояние, расов или етнически произход, политически възгледи и сексуална ориентация, имат специална защита.

Те може да се събират и използват само при определени условия, например защото сте дали изричното си съгласие или защото националното законодателство позволява това.

📌 КОГА СЕ ПРИЛАГАТ ПРАВИЛАТА?

Правилата се прилагат, когато данните ви се **събират, използват и съхраняват** в цифров вид или в структуриран регистър с лични данни на хартиен носител.

Съществува **един набор от правила за целия ЕС**, който в някои области може да се допълва от националното законодателство. Това означава, че имате едни и същи права, независимо на кого предоставяте данните си в ЕС. И дружества от държави извън ЕС не правят изключение. Ако те предлагат стоки и услуги в ЕС или ако наблюдават поведението ви в ЕС, тогава те трябва да ви осигурят същото ниво на защита на данните.

ПРАВО НА ИНФОРМИРАНост ОТНОСНО КОЙ КАКВО ОБРАБОТВА И ЗАЩО

Когато обработват данните ви, организациите трябва да ви предоставят ясна информация относно използването на вашите данни, която включва например:

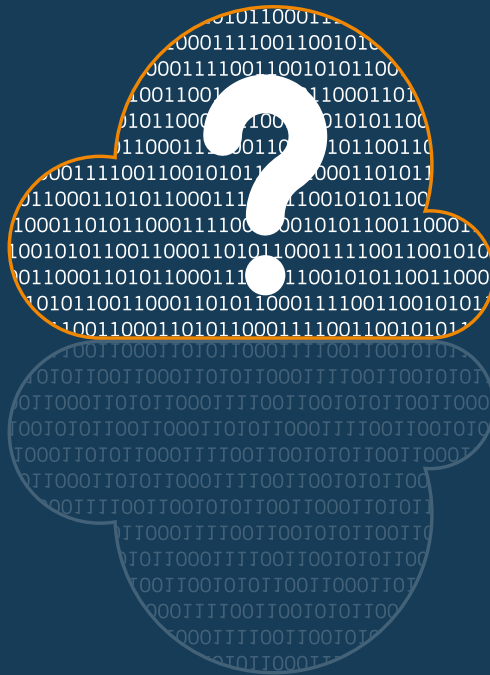
- за какви цели ще бъдат използвани данните ви;
- правното основание за обработването на данните ви;
- колко дълго данните ви ще се съхраняват;
- с кого ще споделят данните ви;
- основните ви права за защита на данните;
- дали данните ви ще бъдат прехвърлени извън ЕС;
- правото ви за подаване на жалба;
- как да оттеглите съгласието си, ако сте го дали;
- данните за контакт на организацията, която отговаря за обработването на данните ви, и на нейния служител за защита на данните, ако има такъв.

Тази информация трябва да се представи, като се използват **ясни и недвусмислени** формулировки.

Лични данни могат да се събират и обработват само за добре определена цел. Когато събира вашите данни, дружеството трябва да ви каже с каква цел ще се използват тези данни. Дружествата трябва да са сигурни, че се обработват само подходящите данни и че данните не се съхраняват по-дълго от необходимото.

*Купили сте нещо
онлайн?*

Продавачът трябва да събере само данните, необходими за изпълнение на договора. Той също така трябва да ви предостави информацията, посочена по-горе, и да изтрие данните, когато вече не са му необходими.

ПРАВО НА ДОСТЪП ДО ВАШИТЕ ДАННИ

Имате право да подадете искане за достъп до личните ви данни, с които разполага организацията, и да получите копие на данните в достъпен формат.

В приложенията се задават твърде много въпроси?

Купили сте фитнес тракер и сте се абонирали за здравно приложение, което да следи активността ви. Можете да поискате от оператора на приложението цялата обработена за вас информация. Това включва всички данни за абонамента (като например вашето име и данни за контакт, когато е уместно) и цялата информация, събрана за вас от фитнес тракера (като например сърдечен пулс, постигнати резултати и др.).

Искате да разберете с какви ваши данни разполага даден онлайн магазин?

Купили сте стоки от онлайн търговец на дребно. Можете да поискате дружеството да ви предостави личните ви данни, с които разполага, включително: името и данните ви за контакт, информация за кредитни карти, дати на покупките и видове покупки.

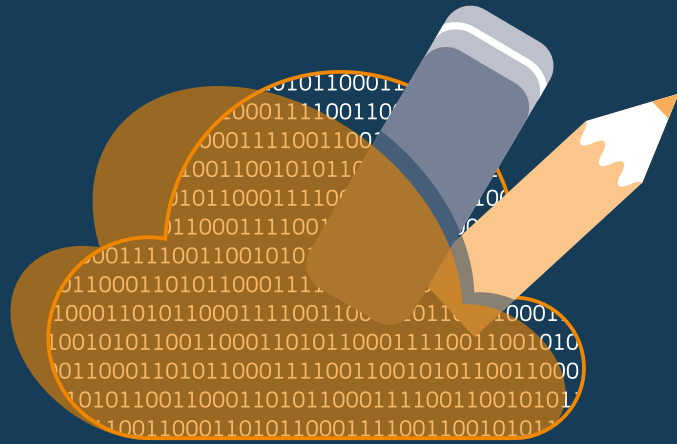
ПРАВО НА ВЪЗРАЖЕНИЕ

Ако дадена организация обработва вашите лични данни, вие имате право на възражение. Обаче при някои обстоятелства общественият интерес може да има превес. Например такъв може да е случаят при научни или исторически изследвания.

Освен това имате право да възразите по всяко време срещу получаването на материали, свързани с директния маркетинг.

Омръзнало ви е от реклами?

Купили сте два билета онлайн, за да гледате любимата си група на живо. След това сте засипани с реклами за концерти и събития, които не ви интересуват. Информирате онлайн дружеството за продажба на билети, че не желаете да получавате допълнителни рекламни материали. Дружеството трябва да прекрати обработването на данните ви за директен маркетинг и скоро след това да спрете да получавате имейли от него. За това то не трябва да ви налага такса.

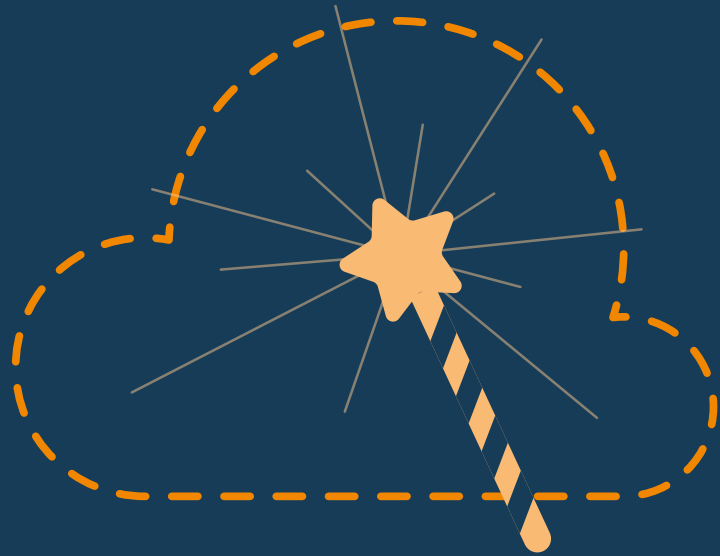
ПРАВО НА КОРИГИРАНЕ НА ВАШИТЕ ДАННИ

Грешките в личните ви данни могат да повлияят значително върху живота ви, особено когато кандидатствате за заем, застраховка, кредит и т.н.

Ако смятате, че личните ви данни, съхранявани от дадена организация, може да са неверни, непълни или неточни, можете да поискате да бъдат коригирани. Това трябва да се направи без ненужно забавяне.

Неправилните данни ви струват скъпо?

Кандидатствате за нова застрахователна полица, но забелязвате, че дружеството погрешно ви регистрира като пушач, което увеличава вноските ви за застраховка живот. Имате право да се свържете с дружеството и това да се коригира.

ПРАВО НА ИЗТРИВАНЕ НА ДАННИТЕ И НА ТОВА „ДА БЪДЕШ ЗАБРАВЕН“

В случаи, когато е било поискано съгласието ви за обработване на вашите данни, можете да поискате организацията да прекрати обработването им, като оттеглите съгласието си. Тя е длъжна да го направи, освен ако не се позовава на други правни основания за обработване на данните ви. Оттеглянето на съгласието трябва да е също толкова лесно, колкото и даването му.

Ако данните ви вече не са необходими или ако обработването им е незаконно, можете да поискате да бъдат изтрити. Обаче други права в ЕС, като свободата на изразяване, също трябва да бъдат гарантирани. Спорни изявления, направени от известни в общественото пространство хора, например не могат автоматично да бъдат изтрити, ако общественият интерес се обслужва най-добре, ако те останат в онлайн медиите.

При поискване организацията трябва да изтрият обработваните посредством приложение или уебсайт лични данни, събрани от деца.

Неподходящи резултати от търсене?

Когато въведете името си в онлайн търсачка, сред показаните резултати има препратки към стара статия във вестник относно дълг, който отдавна сте изплатили. Ако не сте обществено лице и вашият интерес за премахване на статията има превес над интереса на широката общественост да има достъп до информацията, търсачката е длъжна да изтрие препратките.

ПРАВО НА ИЗРАЗЯВАНЕ НА МНЕНИЕ, КОГАТО РЕШЕНИЯТА СА АВТОМАТИЗИРАНИ

Някои организации, като например банки, данъчни служби и болници, използват алгоритми за вземане на решения, свързани с вас, като използват личните ви данни. Това е ефективно за тях, но не винаги прозрачно, и тези решения могат да ви засегнат юридически или да окажат друго значително влияние върху живота ви. В тези случаи организациите трябва:

- да ви уведомят, ако решението им е автоматизирано;
- да ви дадат право автоматизираното решение да се прегледа от човек;
- да ви позволят да оспорите автоматизираното решение.

В някои случаи са разрешени автоматизирани решения, например когато конкретен закон го позволява.

Кандидатствате за заем?

Кандидатствате за заем в онлайн банка. От вас се иска да въведете данните си, а алгоритъмът на банката ще ви каже дали банката ще ви отпусне заем и ще ви посочи предложени лихвен процент. Трябва да бъдете информирани, че можете: да изразявате мнението си; да оспорвате решението; и да поискате намесата на човек, който да прегледа решението, направено чрез алгоритъма.

ПРАВО НА ПРЕМЕСТВАНЕ НА ВАШИТЕ ДАННИ

Ако данните ви се използват от дадено дружество, след като сте дали съгласието си или сте подписали договор, можете да поискате те да ви бъдат върнати или предадени на друго дружество, чиито услуги бихте искали да използвате — това се нарича право на „преносимост на данните“. Първоначалният доставчик, например социална медийна компания, банка или дори доставчик на здравни услуги, трябва да предаде данните на новия доставчик. Преместването на данните трябва да ви помогне по-лесно да получите достъп до други пазари и доставчици и по този начин да ви се предоставят по-големи възможности за избор.

Намерили сте по-евтин доставчик?

Намерили сте по-евтин доставчик на електроенергия. Можете да поискате от вашия съществуващ доставчик да предаде данните ви директно на новия доставчик, ако това е технически осъществимо. Във всеки случай той трябва да ви върне данните в често използван и в пригоден за машинно четене формат, така че да могат да се използват от други системи.

☛ ИЗГУБЕНИ ИЛИ ОТКРАДНАТИ ДАННИ?

Правилата гарантират, че сте защитени. Организацията, която съхранява данните ви, трябва да информира националния орган за защита на данните (ОЗД), ако нарушаването на сигурността на данните представлява риск. Ако изтичането на данни представлява висок риск за вас, тогава също трябва да бъдете лично информирани.

Във всяка държава от ЕС има органи за защита на данните, които следят за спазването на законодателството на ЕС за защита на данните.

Дружество за таксиметрови услуги е загубило данните ви?

Резервирайте такси посредством приложение. По-късно дружеството за таксиметрови услуги претърпява масово нарушение на сигурността на личните данни, при което са откраднати данните на водачите и на потребителите. Можете да подадете жалба до вашия ОЗД, който ще извърши разследване.

☛ МИСЛИТЕ, ЧЕ ПРАВАТА ВИ ЗА ЗАЩИТА НА ЛИЧНИТЕ ДАННИ СА БИЛИ НАРУШЕНИ?

Можете да се свържете с организацията, която съхранява данните ви. Винаги можете да подадете жалба до вашия национален орган за защита на данните или да се обърнете към националния съд. Органите за защита на данните могат да наложат редица санкции на организациите, включително прекратяване или спиране на обработването на данни и налагане на глоба.

Ако сте понесли щети, можете също така да потърсите обезщетение, като предприемете правни действия срещу организацията или да поискате от неправителствена организация, която работи в областта на защитата на данните, да ви представлява.

Свържете се с вашия национален ОЗД http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/structure/data-protection-authorities/index_en.htm

За контакт с представители на ЕС

Лично

В целия Европейския съюз съществуват стотици информационни центрове „Europe Direct“. Адресът на най-близкия до Вас център ще намерите на уебсайта https://europa.eu/european-union/contact_bg

По телефона или по електронна поща

Europe Direct е служба, която отговаря на въпроси за Европейския съюз. Можете да се свържете с тази служба:

- чрез безплатния телефонен номер 00 800 6 7 8 9 10 11 (някои оператори може да таксуват обаждането),
- или стационарен телефонен номер +32 22999696, или
- по електронна поща чрез формуляра на разположение на адрес https://europa.eu/european-union/contact_bg.

Printed by Bietlot in Belgium

Нито Европейска комисия, нито което и да е лице, действащо от името на Комисията, носят отговорност за начина, по който би могла да бъде използвана съдържащата се в настоящата публикация информация.

Люксембург: Служба за публикации на Европейския съюз, 2018 г.

© Европейски съюз, 2018 г.

Повторното използване е разрешено, при условие че се посочи източникът.

Политиката на повторно използване на документите на Комисията е регламентирана с Решение 2011/833/ЕС (ОВ L 330, 14.12.2011 г., стр. 39).

PRINT ISBN 978-92-79-77589-5 doi:10.2838/801352 DS-01-18-022-BG-C

PDF ISBN 978-92-79-77604-5 doi:10.2838/071060 DS-01-18-022-BG-N

Правилата на ЕС за защита на личните данни ви осигуряват по-голям контрол над вашите лични данни, което означава, че можете да пазарувате, споделяте и сърфирате уверено. Проверете какви са правата ви, поемете контрола.

europa.eu/dataprotection/bg

